

๓๐

ร ว ย

แต่ไม่มียุญได้ใช้ทรัพย์สิน

เมื่อมัวบ่นเพ้ออยู่อย่างนี้ว่าของเราแล้วหวงแหนทรัพย์สินไว้
ภายหลังพระราชบัลังก์ โจรบ้าง ทายาทผู้ไม่เป็นที่รักบ้าง
เอาทรัพย์สินไป คนนั้นก็บ่นเพ้ออยู่นั้นแหละ ส่วนผู้มีปรีชา
ใช้เองด้วย สงเคราะห์ญาติทั้งหลายด้วย เขาจะได้รับเกียรติ
เพราะการสงเคราะห์นั้น ละโลกนี้ไปแล้ว ก็จะไปบังในสุคติ
โลกสวรรค์

รวยแต่ไม่มีบุญได้ใช้ทรัพย์

๒๖๕

ในชีวิตของทุกๆ คนในสังสารวัฏ ต่างเคยเกิดในทุกภพทุกภูมิมาแล้ว ทั้งชีวิตในระดับสูงระดับกลาง และระดับล่าง ไม่ว่าจะเป็นพระเจ้าจักรพรรดิราชหรือยากจนเข็ญใจ เพราะชีวิตมีการขึ้นลงไปตามอำนาจแห่งบุญ และบาปที่ได้ก่อขึ้นในภพชาตินั้นๆ ถ้าทำบุญมาก ก็จะได้รับผลที่ดี เสวยสุขในสุคติภูมิ ชีวิตก็จะประสบแต่สิ่งที่ดีงาม ถ้าทำบาปอกุศลไว้มาก ต้องไปเสวยวิบากกรรมในอบายภูมิ ไม่ว่าใครก็ตามหลีกหนีกฎแห่งกรรมไปไม่ได้ ดังนั้นเราต้องตระหนักถึงคุณค่าของการสร้างบารมี เพื่อเพิ่มพูนความบริสุทธิ์บริบูรณ์ให้แก่ตนเอง ต้องหมั่นปฏิบัติธรรม อย่าให้ขาดเลยแม้แต่วันเดียว ทำใจหยุดใจนิ่งบ่อยๆ ทำซ้ำแล้วซ้ำอีก ชีวิตของเราจะสำเร็จสมหวัง เต็มเปี่ยมไปด้วยความบริสุทธิ์บริบูรณ์

มีวาระแห่งธรรมภาสิตใน มัชฌิมกถาสutta ความว่า

“เมื่อมัวบ่นเพ้ออยู่อย่างนี้ว่า ของเรา แล้วหวงแหนทรัพย์ไว้ ภายหลังพระราชาบ้าง โจรบ้าง ทายาทผู้ไม่เป็นที่รักบ้าง เอาทรัพย์ไป คนนั้นก็บ่นเพ้ออยู่นั่นแหละ ส่วนผู้มีปรีชา ใช้เองด้วย สงเคราะห์ญาติทั้งหลายด้วย เขาจะได้รับเกียรติ เพราะการสงเคราะห์นั้น ละโลกนี้ไปแล้ว ก็จะไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์”

รวยแต่ไม่มีบุญได้ใช้ทรัพย์

๒๓๐

การใช้ชีวิตอยู่บนโลกนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต แต่การที่จะได้สิ่งเหล่านั้นมา เราต้องแสวงหาด้วยความยากลำบากเพื่อให้ได้ทรัพย์ไว้จับจ่ายใช้สอยซื้อหาสิ่งต่างๆ มาเลี้ยงชีพ ทรัพย์ทั้งหลายเป็นเพียงทางผ่านของการสร้างบารมีเท่านั้น เป็นความจริงที่คนทั่วไปยังไม่รู้ ความไม่รู้นั้นมันไม่ใช่ความผิด เพียงแต่ความรู้ยังไม่สมบูรณ์เท่านั้น จึงอยากให้ทุกคนคิดให้ยิ่งไปกว่านั้น คือคิดอย่างนักสร้างบารมี คิดว่านอกจากทรัพย์ที่เราแสวงหามาได้ แบ่งเอาไว้เลี้ยงชีพแล้ว ทำอย่างไรเราจะนำทรัพย์นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อโลกที่เราอาศัยอยู่นี้ได้ และยังเป็นเสบียงเอาไว้ใช้สร้างบารมีในภพชาติต่อไปอีกด้วย

ทรัพย์ต่างๆ ในความคิดของนักสร้างบารมี ดังเช่นพระบรมโพธิสัตว์ หรือพระอริยเจ้าในอดีตทั้งหลาย ท่านถือว่าเป็นเพียงอุปกรณ์ที่เอาไว้สร้างบารมี เพิ่มพูนบารมีให้กับตนเองเท่านั้น ผู้มีปัญญาจะรู้จักใช้ทรัพย์ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ส่วนผู้ที่กระทำตรงกันข้าม ถือว่ายังเป็นผู้ประมาทอยู่เป็นผู้ที่มองการณ์ใกล้ไป คือมองแค่ภพชาตินี้เท่านั้น ไม่มองไปถึงภพชาติเบื้องหน้า และอีกกรณีหนึ่ง คือมีทรัพย์แล้วบุญไม่ถึงที่จะได้ใช้ทรัพย์นั้น ในกรณีหลังนี้ บางท่านอาจสงสัยว่า เป็นไปได้อย่างไร ตัวอย่างที่จะเล่านี้ เคยเกิดขึ้นแล้ว เป็นผลกรรมแต่ชาติปางก่อนที่มานับคั่นชีวิตของบุคคลนั้น

รวยแต่ไม่มีบุญได้ใช้ทรัพย์

๒๓๑

*ในสมัยพุทธกาล ที่เมืองสาวัตถีมีเศรษฐีชื่อ อาคันตุกะ เป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์สมบัติมากมาย แต่ไม่ยอมใช้ทรัพย์ หรือนำทรัพย์ออกสงเคราะห์แก่ผู้อื่นเลย เมื่อมีคนนำโภชนาหารที่ประณีตมาให้ เขาจะไม่ยอมรับประทาน จะรับประทานแต่ปลายข้าวกับน้ำผักดองเท่านั้น หรือเมื่อมีคนนำผ้าอย่างดีมาให้ นุ่งห่ม ก็ปฏิเสธอีก จะใช้สอยก็แต่ผ้าเนื้อหยาบแข็งกระด้าง ที่คนอื่นใส่แล้วไม่สบายตัว แต่ท่านเศรษฐีกลับใส่แล้วมีความสุข

เมื่อมีคนนำรถที่เป็นแก้วแกมทองคำอย่างสวยงามมาให้ ก็ให้นำกลับไป ใช้เพียงรถไม้ธรรมดาๆ เมื่อเขากันฉัตรทองให้ ก็ไม่ยอมให้กัน แต่กันฉัตรใบไม้แทน ตลอดชีวิตของท่านเศรษฐีไม่เคยทำบุญแม้แต่หนึ่งเดียว เมื่อไม่เคยสร้างบุญ จิตใจก็นึกถึงคุณงามความดีไม่ออก ครั้นตายไปแล้วไปบังเกิดในโรรัมหานรก สมัยนั้นทรัพย์สมบัติที่ไม่มีบุตรมารับมรดก ต้องตกเป็นของหลวง หลังจากเศรษฐีเสียชีวิตไปแล้ว พระราชารับสั่งให้คนขนทรัพย์สมบัติของเศรษฐีเข้าไปในราชวัง ใช้เวลาจนถึง ๗ วันทีเดียว

หลังจากพระราชาเสวยพระกระยาหารเช้าแล้ว พระองค์ได้เสด็จไปเข้าเฝ้าพระศาสดา พระพุทธองค์ตรัสทักทายว่า “หลายวันมานี้ พระองค์เสด็จไปที่ใดจึงไม่เสด็จมากระทำการพุทธ-

รวยแต่ไม่มีบุญได้ใช้ทรัพย์

๒๗๒

อุปัฏฐาก” พระราชาตรัสตอบว่า “ต้องดูแลการขนถ่าย ทรัพย์สมบัติของอาคันตุกะเศรษฐี ใช้เวลาหลายวันที่เดียว พระเจ้าข้า และเป็นเรื่องที่แปลก แม้เศรษฐีมีทรัพย์มากขนาดนั้น ก็ไม่ยอมใช้ทรัพย์เลย ทั้งๆ ที่ตนเองก็เป็นเจ้าของอยู่แท้ๆ ผู้ที่ไม่มีบุญอย่างนี้ เมื่อก่อนเขาได้สร้างเหตุอะไรไว้พระเจ้าข้า จึงทำให้เป็นผู้มั่งคั่ง และเพราะเหตุอะไร มีทรัพย์แล้ว ตัวเอง ไม่ยอมใช้ทรัพย์เลย” พระบรมศาสดาดับดังนั้นแล้ว ตรัสว่า “ถวายพระพร มหาบพิตร เศรษฐีทำเหตุที่ได้ทรัพย์อย่างหนึ่ง และภาวะที่ได้ทรัพย์มาแล้วไม่ใช้สอยอีกอย่างหนึ่ง” เมื่อพระราชา ทูลอาราธนาให้ตรัสแสดง พระองค์จึงนำเรื่องราวแต่ปางหลัง มาตรัสเล่าว่า

ในอดีตกาล มีเศรษฐีชาวเมืองพาราณสีคนหนึ่ง เป็นผู้ ไม่มีศรัทธา มีแต่ความตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เคยทำบุญให้ทานเลย วันหนึ่ง เขาเดินทางเข้าไปในวัง เพื่อเข้าเฝ้าพระราชา ได้เห็น พระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ชื่อว่า ตครลชี กำลังเสด็จ บิณฑบาตอยู่ จึงเกิดจิตอ่อนโยนเลื่อมใสในอิริยาบถ ได้เดิน เข้าไปถามว่า “พระคุณเจ้า ได้ภัตตาหารแล้วหรือยัง” เมื่อพระ- ปัจเจกพุทธเจ้าตรัสว่า “ยังไม่ได้รับบาตรเลย” เศรษฐีจึงบอก ผู้ติดตามว่า “จงพาพระคุณเจ้าไปที่บ้านเรา นิมนต์ท่านให้นั่งที่ แท่นเราแล้วก็ให้ถวายภัตรที่เขาตระเตรียมเอาไว้ให้เราแก่

รวยแต่ไม่มีบุญได้ใช้ทรัพย์

๒๗๓

พระคุณเจ้าด้วย” บ่าวผู้ติดตามก็ได้พาพระปัจเจกพุทธเจ้าไปที่บ้านภรรยาของเศรษฐีได้จัดแจงอาหารที่ประณีต มีรสเลิศต่างๆ น้อมถวายท่านด้วยความเคารพ บรรจงน้อมบาตร หลังจากพระปัจเจกพุทธเจ้ารับบาตรแล้วก็อนุโมทนา จากนั้นได้เดินออกจากเรือนของท่านเศรษฐีบ่ายหน้ากลับไปที่พัก

ในระหว่างทางที่พระปัจเจกพุทธเจ้าเดินกลับ ได้เดินสวนทางกับท่านเศรษฐี เมื่อเศรษฐีมองเห็นก็เดินเข้ามาไหว้พร้อมกับเอ่ยปากถามว่า “พระคุณเจ้าได้รับภัตตาหารแล้วหรือยัง” ตครลชีปัจเจกพุทธเจ้า ผู้เป็นเนืองนาคบุญอันเลิศตอบว่า “อุบาสก อุบาสิกาที่บ้านของท่านได้จัดแจงภัตตาหารถวายแล้ว” เศรษฐีได้ฟังดังนั้นจึงดูบาตรของท่านเมื่อเห็นอาหารที่ประณีต และมีรสเลิศมากมายเช่นนั้น แทนที่จะปลื้มปิติกลับเกิดความรู้สึกเสียตาย ไม่อาจทำใจให้เลื่อมใสได้ กลับคิดว่าน่าเสียตายอาหาร เหล่านี้ ถ้าเราให้ทาสและกรรมกรทานยังจะได้ใช้แรงงาน นับว่าเราทำผิดพลาดแล้ววันนี้

โดยปกติ การที่จะประสบบุญมากจะต้องมีเจตนาในกาลทั้งสาม คือ ก่อนให้ก็ตั้งใจ ขณะให้ก็เลื่อมใส และหลังจากให้แล้วก็ปีติเบิกบานในบุญ หากเป็นอย่างนี้จะเป็นผู้ที่ได้บุญเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ แต่เศรษฐีไม่ได้เป็นอย่างนั้น กลับทำใจไม่ได้เพราะเกิดความเสียตายในภายหลัง

รวยแต่ไม่มีบุญได้ใช้ทรัพย์

๒๓๔

พระลัมมาลัมพุทเจ้าทรงสรุปว่า “มหาบพิตร ที่อาคันตุกะ เศรษฐีมีทรัพย์สินมากมาย ด้วยผลบุญที่ถวายเป็นทานกับ พระปัจเจกพุทธเจ้า แต่ที่ไม่สามารถใช้สอยทรัพย์ได้ ก็เพราะ เกิดความตระหนี่ในตอนหลัง ไม่สามารถรักษาใจให้ผ่องใสใน กาลสุดท้ายได้ ทำให้ไม่มีเจตินดีที่จะใช้จ่ายทรัพย์ด้วยผลกรรม แต่ปางหลังนั่นเอง”

พระราชสาสดับดังนั้นก็คลายความสงสัย แต่ยังค้างใจอีก ข้อหนึ่งจึงทูลถามว่า “แล้วทำไมเศรษฐีจึงไม่มีบุตรพระเจ้าข้า” พระบรมศาสดาตรัสเล่าผลกรรมของท่านเศรษฐีว่า ที่ไม่มีบุตร เพราะชาตหนึ่งที่พระโพธิสัตว์เกิดในตระกูลมหาเศรษฐี และมีน้องชายอยู่คนหนึ่ง พระโพธิสัตว์เห็นอุปนิสัยของน้องที่เป็น คนไม่ชอบสร้างบุญกุศล จึงใช้ทรัพย์ตนเองสร้างโรงงานแล้ว ตั้งใจจะยกให้น้องชายดูแล

ต่อมาท่านมีบุตรชายคนหนึ่ง เมื่อเห็นภัยในการครองเรือน จึงสละสมบัติยกให้น้องชายแล้วออกบวชอยู่ในป่าหิมพานต์ ภายหลัง น้องชายมีลูกคนหนึ่ง จึงเกิดความคิดที่ไม่ดีขึ้นว่า หากลูกชายของพี่เรายังอยู่ ทรัพย์สมบัติก็就会被แบ่งออกไป จึงคิดวางแผนฆ่าหลาน

หากที่ใดมีผลประโยชน์ อีกทั้งไม่มีคุณธรรมด้วยแล้ว

รวยแต่ไม่มีบุญได้ใช้ทรัพย์

๒๓๕

ย่อมเกิดความวุ่นวายขึ้นที่นั่น อาแท้ๆ ได้หลอกหลานชายไปที่
ทำน้ำ แล้วจับถ่วงน้ำ เมื่อมารดาไม่เห็นลูก ค้นหาอย่างไรก็ไม่เจอ
จึงได้แต่ร้องไห้ พระโพธิสัตว์รู้ข่าว ก็รีบเดินทางออกจากป่ามา
ซักถามน้องชายว่า “ลูกชายของเราไปไหนเสียเล่า” เมื่อน้องชาย
บอกว่า “ตายแล้ว” “แล้วสาเหตุที่ตายนั้นเป็นอย่างไร” ระหว่าง
ที่ถามก็สังเกตกิริยาอาการของน้องชายไปด้วย

พระโพธิสัตว์ได้กล่าวตำหนิน้องชายพร้อมทั้งให้โอวาท
จนน้องสำนึกผิด กลับมาดูแลโรงทานของพระโพธิสัตว์ต่อไป
เมื่อตรัสจบ พระองค์ทรงสรุปว่า “ด้วยกรรมที่ฆ่าลูกพระโพธิสัตว์
ทำให้เศรษฐกิจไม่มีบุตร” พระราชาสดับดังนั้น เกิดความสลดใจ
และทำให้มีความเลื่อมใสในพระบรมศาสดา ยิ่งขึ้นไปอีก

จะเห็นได้ว่า ทุกคนมีผลกรรมแต่ปางหลังทั้งนั้น สิ่งที่เรา
ทำไปไม่ได้สูญหายไปไหน เพียงแต่จะเสวยผลแห่งวิบากที่ดี
หรือไม่ดีก่อนกัน จะส่งผลช้าหรือเร็วเท่านั้นเอง การสร้างแต่
ความดีให้ได้ทุกวันนี้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน โดยเฉพาะ
การรู้จักใช้ทรัพย์สมบัติที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ทั้งในภพนี้และ
ภพหน้า การที่เราเกิดมาในภพชาตินี้ จึงจะเป็นการเกิดมา
ไม่เสียเปล่า คุ่มค่ากับการได้เกิดมา ดังนั้น ให้พวกเราทุกคน
หมั่นสร้างบารมีกันให้เต็มที่ แล้วสิ่งที่ดีๆ ทั้งหลายจะได้บังเกิด
ขึ้นในชีวิตของเรากันทุกๆ คน